

V nasazení života? Výsluhy budou brát i mluvčí, metodici, právníci či instruktoři

 ekonomickydenik.cz/v-nasazeni-zivota-vysluchy-budou-brat-i-mluvci-metodici-pravnici-ci-instruktori

26. června 2024

26.6.2024

Kauzy

Veřejností poslední dobou hýbají informace o výši výsluh bývalých příslušníků bezpečnostních složek. Stát v loňském roce zaplatil bývalým příslušníkům bezpečnostních sborů na výsluhách přes 12 miliard korun. Předloni to bylo ještě více – 12 501 349 000 korun a tento rok platba na výsluhách opět stoupne. Kritiku sklízí především skutečnost, že na výsluhy dosáhnou i lidé, kteří nejsou v takzvaném přímém výkonu a nenasazují životy. Ekonomický deník proto pomocí zákona o poskytování informací požádal bezpečnostní sbory, kolik lidí u nich pracuje ve služebním poměru ve funkcích, které by mohli v řadě případů zastávat civilisté bez nároku na výsluhu. A čísla jsou to omračující. Celkově jde minimálně o 4 426 služebních míst.

Výsluhová renta náleží členům bezpečnostních sborů a ozbrojených složek, kteří v nich působili v takzvaném služebním poměru. Hlavní podmínkou pro nárok na výsluhu je, že daná osoba odchází ze služby, kterou vykonávala minimálně 15 let za předpokladu, že nebyla propuštěna za úmyslné spáchání trestného činu anebo sama nepodala výpověď z důvodu, že proti ní bylo vedeno trestní řízení kvůli spáchání úmyslného trestného činu.

Dolce vita až do smrti

Trendem poslední doby jsou uměle vyháněné odměny cca rok před ukončením služebního poměru. Výše vyplácených měsíčních výsluh tak výrazně roste. Někteří vysloužilci si tak až do smrti měsíčně přijdou na sumu čtyřikrát, ale i téměř pětkrát, vyšší než průměrný český důchodce.

Minulý rok stát podle zjištění Ekonomického deníku bývalým příslušníkům ozbrojených složek vyplatil na takzvaných výsluhách 12 016 098 148 korun. **Předloni to bylo** 12 501 349 000 korun. Velmi zjednodušeně přepočteno: z takovéto částky by se například Bezpečnostní informační služba „uživila“ více než čtyři roky.

Zatímco u všech složek náklady na výsluhy rostou, poklesly výdaje ministerstva vnitra, které vyplácí expolicisty, bývalé hasiče, příslušníky generální inspekce a civilních tajných služeb.

Tento rok ale mají podle odhadů výdaje z kasy vnitra vzrůst zpátky o více než půl miliardy korun.

Kdo má nárok na výsluhovou rentu? Bývalí příslušníci armády, tedy i Vojenského zpravodajství, Bezpečnostní informační služby, Celní správy, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Hasičského záchranného sboru, policie, Vězeňské služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace – civilní rozvědky.

Výsluha prochází podobně jako starobní nebo invalidní důchody valorizací.

Pokud dojde k situaci, kdy má bývalý člen armádních složek anebo bezpečnostních sborů nárok na výsluhu, ale i na důchod (starobní i invalidní), dochází vždy k individuálním výpočtům. Výsluhový příspěvek není odebrán pouze tehdy, pokud je vyšší než důchodová dávka. Příjemci je k penzi vyplácen rozdíl mezi důchodem a rentou, aby došlo k dorovnání. Výše rozdílu se počítá ke dni přiznání penze.

Kritiku sklízí především skutečnost, že na výsluhy dosáhnou i lidé, kteří nejsou v takzvaném přímém výkonu a nenasazují životy.

Ekonomický deník proto pomocí zákona o poskytování informací požádal bezpečnostní sbory, kolik lidí u nich pracuje ve služebním poměru ve funkcích, které by mohli v řadě případů zastávat civilisté bez

nároku na pozdější výsluhu. Jako obvykle, občas narážel na informační neochotu a vyhýbání se některým požadovaným údajům.

Čísla jsou to ale i tak omračující.

Přehrále metodiků, právníků, mluvčích a instruktorů

Tak například v policii pracuje na pozici tiskových mluvčích ve služebním poměru 110 zaměstnanců, tedy příslušníků s nárokem na výsluhu. Na tu mají nárok po odpracovaných 15 letech.

„Na pozici tiskový mluvčí je zařazeno 110 příslušníků a 67 zaměstnanců na pozici pracovník vztahů k veřejnosti. Na pozici právník je zařazeno 84 příslušníků a 221 zaměstnanců na pozici referent společné státní správy a samosprávy v 11. až 13. platové třídě. Pozice tiskových mluvčích jsou zařazeny v 6. až 9. tarifní třídě tj. ve služebních hodnostech vrchní inspektor, komisař, vrchní komisař a rada. Pozice právníků jsou zařazeni v 8. a 9. tarifní třídě tj. ve služební hodnosti vrchní komisař a rada,“ poskytlo informace Policejní prezídium.

V armádě pracuje ve služebním poměru 29 mluvčích s nárokem na výsluhu, ale také 98 právníků, 40 právních asistentů, 543 personalistů, 787 instruktorů a 1 729 pracovníků štábu, jak informovalo ministerstvo obrany.

Počty vojáků z povolání ve vybraných pozicích						
Popisky řádků	instruktor	personalista	pracovník štábu	právní asistent	právník	tiskový a informační důstojník
Četař	2					
Rotmistr	93	76	722	19		
Nadrotmistr	373	108	540	14		
Praporčík	319	66	383	6		2
Nadpraporčík		36	84	1		
Št. praporčík		2				
Poručík		25				
Nadporučík		83			33	3
Kapitán		71			31	15
Major		52			18	7
Podplukovník		18			13	1
Plukovník		6			3	1
Celkem	787	543	1729	40	98	29

Údaje, které poskytlo ministerstvo obrany. Foto: Jan Hrbáček

Plat četaře začíná na 33 630 korunách bez odměn, plukovník bez odměn dosáhne na 86 150 korun. Z těchto příjmů se pak vypočítává výsluha.

V Celní správě pak pracuje dle jejích informací na pozici právníka pracuje 304 příslušníků v 7., 8. a 9. tarifní třídě. Na pozicích metodik a metodička v 8. a 9. tarifní třídě je u celníků ve služebním poměru zaměstnáno 155 vrchních komisařů a radů. Dále pak patnáct tiskových mluvčích v 7. a 8. tarifní třídě.

U Hasičského záchranného sboru je ve služebním poměru 170 koordinátorů-metodiků v 6., 8. a 9. tarifní třídě. Právní činnosti vykonávají čtyři příslušníci v 7 a 8 třídě, na pozici právníků je pak zaměstnáno čtyřicet příslušníků v 8. a 9. tarifní třídě. Mluvčích ve služebním poměru mají hasiči čtrnáct, dva v 8 a 12 v 9. tarifní třídě. Mluvčím hasičů se například před nedávnem stal letitý mediální zástupce České obchodní inspekce Jiří Fröhlich, který má hodnost kapitána.

Ve Vězeňské službě je ve služebním poměru na pozici metodika celkem 36 příslušníků, z toho šest v 8. třídě, dvacet sedm v 9. třídě a tři v 10. tarifní třídě. Ve služebním poměru je také jeden tiskový mluvčí.

V Generální inspekci bezpečnostních sborů je ve služebním poměru 14 asistentek v 6. tarifní třídě v hodnosti vrchní inspektora, dva právníci v 9. třídě v hodnosti rady a jedna tisková mluvčí v 8. tarifní třídě v hodnosti vrchní komisař.

Tajné služby – Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace – se poskytnutí požadovaných informací, přestože jde o čistě obecná data, jako obvykle vyhnuly.

Celkově jde minimálně, protože některé instituce tyto informace neposkytly, o 4 426 služebních míst.

Kdybychom čistě teoreticky přidělili každému výsluhu ve výši 20 tisíc korun měsíčně, stát by jim, opět čistě teoreticky, po odchodu do důchodu vyplatil ročně na výsluhách 1 062 240 000 korun.

Nasazování života z kanceláří

Výsluhy mají být jakousi refundací za nasazení ve výkonu služby či poškození zdraví při výkonu služby pro stát. Jsou pochopitelné u hasičů v terénu, u policistů v terénu, u zásahových jednotek, u vojáků na misích. Dávají smysl v případě, když někdo přijde při výkonu služby o ruku nebo nohu a nemůže už vykonávat svou pozici v bezpečnostním sboru. Stát se musí umět o takové lidi postarat.

Co ale nedává smysl, je vyplácet výsluhu někomu, kdo v plném zdraví po odkroucení příslušného počtu let odejde do civilu, navíc nikoli jako pracovník v terénu, ale z kanceláře, vyšší než čtyřiceti či padesátitisícovou výsluhu.

Tuto, valorizovanou, sumu pak takový jedinec pobírá až do své smrti, málokdo ji odmítne a nechá si přidělit státem vyměřený výrazně nižší důchod.

Když si pak například v 50 letech sežene práci za 30 či 40 tisíc čistého, může si řadu let žít doslova jako maďarský gróf.

Samostatnou kapitolou pak je zaměstnávání pobíračů výsluh ve stejných či příbuzných institucích, ovšem jako civilních zaměstnanců. Což jsou například případy známé z ministerstva vnitra, GIBS, vězeňské služby či vojenské policie.

„Příslušníci sborů, kteří vykonávali službu alespoň 15 let, po odchodu do civilu mají nárok na výsluhový příspěvek, který činí 20 procent měsíčního příjmu. Stává se normou, že příslušníci odchází s rentou do civilu i v poměrně nízkém věku, velmi často brzy po dosažení potřebné patnáctileté hranice a pobírají tak výsluhy i dlouhá desetiletí. S každým dalším rokem ve službě pak příspěvek navíc narůstá, a to na maximálně 50 procent měsíční mzdy,“ uvádí server **Kverulant**, který se stejně jako Ekonomický deník podrobně zaobírá.

Po 26 letech ve službě například zhruba 2 roky po konci Policejního prezidenta Jana Švejdera **odešla do civilu** v prosinci 2023 s jistě zajímavou výsluhou jeho mluvčí Kateřina Rendlová.

Jiné státy než Česká republika mají systém výsluh nastavený mnohdy smysluplněji. Sousední Slovensko od roku 2013 renty počítá podobně, zásadní rozdíl je v tom, že je začíná vyplácet až po 25 letech služby namísto 15 let. Ve Velké Británii se systém naposledy v roce 2015 měnil tak, že se výsluha začíná pobírat až od 60 let věku, což je běžný věk odchodu do důchodu. Pokud by kupříkladu policista chtěl odejít do důchodu už v minimálním věku 55 let, bude mu renta snížena, připomněl server Kverulant.

Jak to chodí v jiných zemích popsal Ekonomický deník **ZDE**.

Jan Hrbáček